

AVOCATUL POPORULUI

Domeniul privind
prevenirea torturii - MNP

Aprob,
Avocatul Poporului,
Renate Weber

Raport

privind vizita desfășurată la Penitenciarul București-Jilava
str. Sabarului, nr. 1, comuna Jilava, județul Ilfov

Sumar:

Prezentul Raport, întocmit ca urmare a vizitei la Penitenciarul București-Jilava, este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei
2. Constatările rezultate din vizita efectuată
3. Recomandări

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În temeiul art. 16 alin. (1) și a art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, o echipă de vizitare formată din doi reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului și un reprezentant al unei organizații neguvernamentale, a efectuat la data de 7 martie 2024, o vizită clasică la Penitenciarul București-Jilava, cu sediul în str. Sabarului, nr. 1, comuna Jilava, județul Ilfov.

Vizita a fost inopinată și a avut ca obiective: ●consolidarea protecției persoanelor private de libertate custodiate împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante; ●verificarea asistenței medicale și a tratamentului acordat beneficiarilor; ●verificarea asistenței psiho-sociale; ●alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție - MNP, care pot apărea în timpul vizitei.

La efectuarea vizitei au participat domnul Nicolae Voicu - jurist, domnul Manea Ion - medic, consilieri în cadrul instituției Avocatul Poporului (MNP - Centrul zonal București) și domnul Vasile Moroșanu - reprezentant al Organizației Neguvernamentale "Asociația Europeană a Drepturilor Omului și Protecției Sociale - AEDOPS".

Membrii echipei de vizitare au purtat discuții cu reprezentanți din cadrul Penitenciarului București-Jilava, respectiv: domnul comisar șef Gabără Ștefan - director adjunct pentru siguranța deținerii și regim penitenciar (la data efectuării vizitei, împuternicit prin decizie în funcția de director penitenciar), domnul comisar Adrian Palea - șef serviciu educație (la data efectuării vizitei, înlocuitor prin decizie în funcția de director adjunct reintegrare socială) și domnul comisar șef Pădureanu Lucian - medic șef.

Constatările rezultate din vizita efectuată

Penitenciarul București-Jilava este o instituție publică cu personalitate juridică, în subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor (ANP).

Baza legală privind custodierea deținuților în cadrul unității penitenciare era reprezentată de mai multe acte normative, cum ar fi: Legea nr. 254/2013 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal; Hotărârea nr. 157/2016 din 10 martie 2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal; Decizia nr. 360/2020 din 28 februarie 2020 privind profilarea locurilor de deținere din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor;

Ordinul nr. 1322/C/2017 din 25 aprilie 2017 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților și programelor educative, de asistență psihologică și asistență socială din locurile de deținere aflate în subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor; Ordinul nr. 4800/C/2018 din 27 noiembrie 2018 pentru aprobarea Regulamentului privind siguranța locurilor de deținere din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor; Legea nr. 145/2019 privind statutul polițistilor de penitenciare; OMJ nr. 2724/C/2018 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a penitenciarelor; Ordinul nr. 1846/C/2010 pentru aprobarea Normelor metodologice privind organizarea și efectuarea inventarierii elementelor de natura activelor.

Totodată, unitatea penitenciară asigură: custodierea p.p.l. cu regimuri de deținere semideschis și deschis; evaluarea nevoilor educative, de asistență psihologică și asistență socială ale p.p.l., organizarea și derularea de programe și activități specifice pentru o cât mai eficientă reintegrare socială după punerea în libertate; paza și apărarea locului de deținere și a punctelor de lucru, escortarea și supravegherea p.p.l.; acordarea drepturilor prevăzute de lege pentru p.p.l.; ordinea și disciplina în rândul p.p.l. și respectarea obligațiilor care le revin; prezentarea p.p.l. la instanțele de judecată și organele de urmărire penală la termenele fixate și cu respectarea strictă a prevederilor legale; evidența p.p.l.; condițiile tehnico-materiale necesare p.p.l.; asigurarea asistenței medicale pentru p.p.l. aflate în custodie.

În data de 27.12.2023, a fost dată în folosință o nouă secție de deținere, cu o capacitate de 210 locuri, care asigură respectarea suprafeței minime de 4m² pentru fiecare p.p.l.. **La momentul efectuării vizitei, erau custodiate un număr de 1.061 p.p.l. (peste 21 de ani, adulți, bărbați - dintre care, 174 cu regim deschis și 887 cu regim semideschis) capacitatea legală de cazare a unității penitenciare fiind de 931 de locuri (4m²) de detenție. Astfel, unitatea penitenciară se confruntă cu fenomenul de supraaglomerare. Totuși, din discuțiile purtate cu reprezentanții unității penitenciare a rezultat faptul că erau începute lucrările la un nou corp de clădire, carea avea drept scop asigurarea pentru toate p.p.l. custodiate a suprafeței minime de cazare (de 4mp) și eliminarea supraaglomerării la nivelul unității.**

Complexul București-Jilava era alcătuit din 3 unități (1 penitenciar, 1 penitenciar-spital și 1 Bază Aprovizionare, Gospodărie și Reparații - AGR), iar la nivelul unității penitenciare erau alcătuite 7 secții de deținere regim semideschis, 1 secție regim deschis și 3 puncte de lucru cu cazare permanentă regim detenție deschis (toate aflate în afara sectorului de deținere).

Camerele de deținere dispuneau de grupuri sanitare dotate cu 2 chiuvete din inox, 2 vase wc, fiind compartimentate astfel încât să asigure intimitatea. Separarea grupurilor sanitare de camerele de deținere era realizată printr-un zid de beton prevăzut cu câte o ușă din termopan. De asemenea, camerele erau dotate cu mese și scaune de tip PVC pentru servirea mesei și desfășurarea diverselor activități. Fiecărei p.p.l. îi era asigurat un pat individual, acesta fiind prevăzut cu sertare pentru depozitarea bunurilor personale. În camere exista cel puțin un televizor, iar în funcție de numărul p.p.l. cazate putea fi suplimentat numărul acestora.

Alocarea la hrană pe norme de hrană era realizată în baza Notei de efective avizată de medicul șef al unității penitenciare, care consemna numărul p.p.l. alocate la normele de hrană în funcție de starea de sănătate a acestora. Normele de hrană (Nh) existente la momentul efectuării vizitei, erau: Nh 17, condamnați - 3 mese/zi; Nh 18, bolnavi - 3 mese/zi (aproximativ 320 deținuți); Nh 17A, supliment munci ușoare/grele, supliment diabet zaharat (5, 6 mese); Nh 20, hrană rece la transport pentru deținuții prezenți la instanțele de judecată. Transportul alimentelor de la Depozit la Blocul Alimentar era efectuată cu respectarea normelor de igienă, fiind utilizate în acest proces lădițe de PVC, recipiente de inox și butoaie din PVC. În ceea ce privește hrana persoanelor private de libertate custodiate, aceasta era asigurată în conformitate cu prevederile Ordinului nr. 3147/C/din 08 august 2018, privind aprobarea Normelor de acordare a drepturilor de hrană pentru persoanele private de libertate din sistemul administrației penitenciare, coroborat cu prevederile Ordinului nr. 254/C/din 21 februarie 2023, pentru aprobarea valorilor financiare actualizate ale normelor de hrană ale persoanelor private de libertate. La prepararea meniurilor se ținea cont de existența stocurilor de produse alimentare și de existența resurselor financiare necesare achiziționării produselor alimentare noi, cu respectarea încadrării în valorile financiare ale normelor de hrană zilnice, raportat la Nh la care era încadrat fiecare p.p.l., conform legislației în vigoare, mai sus menționate. Pentru asigurarea unei diversificări a alimentației, lunar era întocmit un Plan meniu decadal pentru fiecare normă de hrană. Zilnic, după prepararea hranei se proceda la verificarea acesteia și la ridicarea probelor alimentare pentru fiecare fel de mâncare de către medicul șef, ocazie cu care, acesta consemna în Registrul organoleptic și aproba darea în consum. Greutatea unei porții de mâncare era, de regulă, 500 grame felul I și 350 grame felul II. Distribuția hranei pe secțiile de deținere era realizată în recipiente de inox, cu p.p.l. special selecționate în acest sens, cărora le erau făcute analize medicale specifice și li se asigurau echipament adecvat. De asemenea, zilnic era afișat pe fiecare

secție de deținere meniul pentru a doua zi. Masa era servită în camerele de deținere, deoarece unitatea penitenciară nu dispunea (din construcție) de o sală de mese. Pentru asigurarea controlului calității hranei preparate, pentru fiecare fel de mâncare, bucătarul/supraveghetorul blocului alimentar avea obligația de a recolta probe de mâncare, care erau păstrate timp de 48 de ore în frigider anume destinate, dotate cu termometre în vederea controlului temperaturii. Probele erau recoltate în recipiente de sticlă, pe care erau lipite etichete care aveau înscrise pe ele denumirea felului de mâncare și data recoltării. Cantitățile de mâncare recoltate pentru probe, erau: pentru felul I cca. 250 grame, pentru felul II cca. 150 grame și pentru felul III cca. 150 grame sau o bucată. Certificarea calității hranei și aprobarea dării în consum era realizată zilnic de către personalul medical și șeful de tură/locțiitorul șefului de tură.

În vederea monitorizării siguranței alimentare din Penitenciarul București-Jilava, erau transmise trimestrial către Laboratorul Sanitar-Veterinar și Siguranța Alimentelor București probe din cadrul Blocului Alimentar, cum ar fi: Microbiologie Alimentară; Preparate și semipreparate culinare prelucrate din materii prime de origine animală, în vederea testării asupra parametrilor *Listeria monocytogenes* prin SR EN ISO 11290-1: 2017; Test Sanitație banc de lucru/instrumental utilizat și mâini bucătar asupra parametrilor: NTG prin SRN EN ISO 4833-1/2014, Bacterii coliforme (deteție) prin SR ISO 4831:2009, Stafilococi coagulaza pozitivi (deteție) prin, SR EN ISO 6888-3:2003/AC:2011, Enterobacteriacee – deteție prin SR EN ISO 21528-1/2017.

În anul 2008, au fost alocate fonduri pentru execuția obiectivului de reparație capitală „Reabilitare apă rece și hidranți” (construirea a două foraje de mare adâncime -150 m, o stație de dedurizare a apei, modernizarea stației de clorinare existentă, precum și schimbarea rețelelor de distribuție). Lucrarea de investiție era finalizată, iar distribuția de apă pe blocul de deținere se realiza pe noua rețea. Cu această ocazie, calitatea apei care ajungea pe camerele de detenție era corespunzătoare, neexistând infiltrații pe coloana nouă. Administrația unității penitenciare a luat toate măsurile pentru curățarea rezervoarelor de apă ale unității (două rezervoare a câte 500 mc) întocmindu-se lunar un proces-verbal, în acest sens.

Referitor la Sistemul de alimentare cu apă din Penitenciarul București-Jilava, acesta era compus din 7 puțuri forate de 50-140 m, apa extrasă din subteran fiind tratată cu ajutorul stației de clorinare cu Clor gazos și înmagazinată în două bazine supraterane din beton a 500 mc fiecare. Sistemul de alimentare cu apă deținea din anul 2019 Autorizație Sanitară de Funcționare,

care era vizată anual de către reprezentanții Direcției de Sănătate Publică Ilfov. Apa stocată în cele două bazine asigura consumul zilnic de apă potabilă și era folosită la activitățile de îmbăiere, la irigarea culturilor, cât și pentru alimentarea coloanei de hidranți. Pentru a interveni în caz de incident, sistemul de automatizare care asigura pomparea apei pe rețeaua de distribuție a fost conceput ca întotdeauna, jumătate din cantitatea de apă înmagazinată în cele două bazine să existe ca și rezervă în caz de incendiu. În ceea ce privește calitatea apei potabile, conform Programului de autocontrol, lunar erau prelevate probe de apă de la bazinele de stocare și de la consumatorul final (Bloc Alimentar) aceste probe fiind analizate de către Laboratorul de Diagnosticare și Investigare în Sănătate Publică București. Conform Buletinelor de analiză emise, valorile rezultate se încadrau în valorile admise de Ordonanța Guvernului nr. 7/2023 privind calitatea apei destinate consumului uman. **Întrucât, perioadele ploioase din an au favorizat creșterea indicatorilor privind calitatea apei potabile și exista riscul ca valorile determinate cu ocazia analizelor lunare să depășească valorile maxim admise de Ordonanța nr. 7/2023, iar unitatea penitenciară nu dispunea de personal calificat care să verifice zilnic calitatea apei, unitățile din Complexul Jilava au inițiat demersuri pentru racordarea acestora la rețeaua orășenească de apă potabilă. În acest sens, a fost încheiat un Protocol de colaborare cu un operator economic care va asigura furnizarea apei potabile.** La momentul efectuării vizitei, investiția „Branșament Alimentare cu Apă potabilă” se afla în etapa Studiului de Fezabilitate.

În ceea ce privește asistența medicală

În cadrul Penitenciarului Jilava exista un punct de primire persoane private de libertate unde se afla un cabinet medical pentru examinarea celor veniți în unitate și o infirmerie cu 2 căi de acces în cadrul căreia, existau: 2 cabinete de consultații medicină generală, 1 cabinet pentru medicina muncii; 1 cabinet de psihiatric; 1 sală de recoltare produse biologice care era în curs de reamenajare; 2 săli de tratamente și 1 cabinet stomatologic, (dotate conform prevederilor Ordinului 153/2003 emis de Ministrul Sănătății și Familiei pentru aprobarea normelor metodologice privind înființarea, organizarea și funcționarea cabinetelor medicale - Anexa 2, dotarea minimă obligatorie pentru cabinete medicale de specialitate); un birou medic șef; 1 sală de așteptare; un depozit farmacie (oficina locală); 2 camere de izolare ce puteau fi utilizate pentru refuzul de hrană a p.p.l., boli infecto-contagioase sau pentru triaj epidemiologic.

Cabinetul medical era dotat cu canapea de consultații, aparat de urgență, dulap pentru păstrarea medicamentelor p.p.l., dulap pentru păstrarea documentelor medicale, birou, scaune, echipament informatic, frigider, aparat de aer condiționat, cântar, tensiometru, stetoscop, termometre, glucometru, glucoțeste, optotest și oftalmoscop. Singurul medic cu specialitatea de medicină de familie obținuse a doua specialitate de oftalmologie, crescând astfel abilitățile de investigare clinică și implicit reducerea cheltuielilor legate de deplasarea și consultațiile beneficiarilor spre această specialitate, cât și prevenirea sau preîntâmpinarea apariției complicațiilor legate de patologia oftalmologică, ceea ce ar fi însemnat și alte costuri. În fișele medicale erau înregistrate corespunzător toate consultațiile medicale, internările în spital și rezultatele consultațiilor de specialitate și al analizelor efectuate. Consultațiile medicale erau efectuate și înregistrate în timp real în baza platformei informatizate astfel încât, în ziua vizitei, erau consemnate 93 de solicitări.

Au fost prezentate echipei de vizită o serie de documente medicale și registre folosite în activitatea curentă a cabinetelor medicale, precum: registrul de consultații medicale, registrul de tratament, registrul de noi - intrați, registru evidență bolnavi cronici, registru mărci traumatice și registrul de internări în spital. Membrii echipei de vizită au constatat faptul că, toate documentele prezentate erau actualizate, înregistrate și completate în mod corect. La cabinetul medical existau antiseptice și substanțe dezinfectante în stoc suficient. De asemenea, era încheiat un contract de prestări servicii privind colectarea, transportul și eliminarea finală a deșeurilor periculoase rezultate din activitatea medicală.

Cabinetul stomatologic era dotat cu unit dentar asamblat, instrumentar stomatologic, aparatură pentru sterilizare, echipament informatic, măsuță instrumentar, frigider, birou, scaun și aparat de urgență, pentru acordarea serviciilor stomatologice gratuite persoanelor private de libertate.

Asistența medicală a persoanelor private de libertate custodiate în Penitenciarul Jilava era asigurată, de: 1 medic primar medicină generală/medicina de familie; 1 medic de medicina muncii încadrat în iulie 2023; 1 medic psihiatru; 1 medic stomatolog angajat în 2024; 1 tehnician dentar; 1 asistent stomatologie; 11 asistenți medicali medicină generală (6 angajați în 2023 și 2 în 2024 prin examen concurs din sursă externă); 1 asistent medical principal de igienă; 2 asistenți farmacie și 1 registrator medical. Conform organigramei prezentate echipei de vizită, în cadrul compartimentului medical erau prevăzute **6 posturi de medic** din care, era ocupat doar **unul**, fiind **vacante 5 posturi de medic medicină generală**. La nivelul unității penitenciare s-au

efectuat demersuri în vederea ocupării posturilor vacantate. Până la data efectuării vizite erau ocupate funcțiile de asistenți medicali, iar funcția de registrator medical a rămas neocupată. De asemenea, au fost organizate concursuri de ocupare din sursă externă a unui post de medic (medicină generală/medicină de familie) dar postul nu a fost ocupat deoarece, în perioada 2022-2024, nu s-a prezentat niciun candidat. Singurul medic de medicină de familie deține și funcția de medic șef, ceea ce presupune creșterea gradului de responsabilitate legată de organizarea, coordonarea și planificarea activităților serviciului medical raportat la volumul de consultații.

Începând cu 2023 și până la data vizitei, au fost acordate peste 12.500 de consultații prin cabinetul medical, peste 2.000 de tratamente injectabile și intervenții de mică chirurgie, peste 450 de examene de specialitate (peste 250 au fost examene de specialitate prin internări în spitalele penitenciare din structura Administrației Naționale a Penitenciarelor). Motivele internărilor în spital au fost reprezentate în principal de reevaluarea periodică a afecțiunilor cronice (pre)existente și monitorizarea evoluției sub tratament a persoanelor private de libertate cu boli cronice, diagnosticate cu ocazia primirii în unitate, inclusiv prin transfer (p.p.l. care au fost luate în evidență la cabinetul medical.

Au fost întâmpinate dificultăți privind consulturile de specialitate întrucât: la nivelul Spitalelor-Penitenciar numărul specialiștilor era de asemenea redus/ insuficient; nu existau clinici de specialitate (neurochirurgie, reumatologie, medicina de recuperare fizică și reabilitare, diabet și boli de nutriție, adictologie etc.); atât solicitările de prezentare la comisiile de expertiză a capacității de muncă sau handicap cât și expertizele medico-legale și urgențele medico-chirurgicale, erau numeroase.

Peste 900 din serviciile stomatologice (stabilirea formulei dentare și acordarea urgențelor și a tratamentelor curative) pentru persoanele private de libertate au fost asigurate prin cabinetul de stomatologie în baza unei programări prealabile pe parcursul anului 2023 până la data vizitei. Graficul de planificare a activității personalului medical prezentat echipei de vizită a evidențiat faptul că era asigurată permanența în acordarea serviciilor medicale.

De la începutul anului și până la momentul vizitei, nu erau înregistrat decese și nici situații privind refuzul de hrană. În ceea ce privește asistența medicală, nu au fost înregistrate plângeri ale persoanelor private de libertate în ceea ce privește modul de acordare a acesteia. Conform raportului medical pe unitate (bilanțul pe anul 2023) asigurarea asistenței medicale psihiatrice de urgență și curativă a 1.035 persoane private de libertate s-a efectuat prin internare în penitenciare

spital din care, 80 de pacienți erau în tratament strict supravegheat, iar 20 de pacienți erau pe tratament substitutiv cu metadonă privind toxico-dependenții. În anul în curs, în 25 de cazuri în care s-au constatat urme de violență de tip auto sau hetero agresiune (leziuni vizibile produse prin autovătămare sau realizate de către alte persoane), au fost aplicate prevederile Legii nr. 254/2013 (art. 72, alin. 3) și ale H.G. nr. 157/2016 (art. 159 și 162) de către medicul unității penitenciare, cu anunțarea în prealabil a Parchetului de pe lângă Judecătoria Ilfov.

Cu privire la activitatea psiho-socială

La momentul efectuării vizitei, își desfășurau activitatea un număr de 32 ofițeri și agenți de poliție penitenciară, în două servicii: serviciul de educație (9 ofițeri educatori, 3 agenți de educație, 4 agenți monitori sportivi, 1 agent tehnic și 1 ofițer preot) și serviciul asistență psihosocială (6 ofițeri asistenți sociali și 5 ofițeri psihologi). Sectorul de reintegrare socială era coordonat de 1 director adjunct reintegrare socială (prin împuternicire) și 2 șefi de serviciu (titulari prin concurs de ocupare a funcției).

În anul 2023, dinamica colectivului de reintegrare socială a fost marcată de câteva mișcări de personal în sensul că, un ofițer educație s-a alăturat sectorului prin transfer din altă unitate penitenciară, doi ofițeri psihologi s-au angajat din sursă externă și un asistent social din sursă internă în urma promovării examenelor. În același timp, doi ofițeri (educator și psiholog) aveau încheiate raporturile de serviciu prin pensionare, un ofițer asistent social era detașat la altă unitate, un ofițer educator promovase examenul pentru o funcție de conducere și continua activitatea în altă unitate, un agent educație promovase concursul de trecere în corpul ofițerilor (în calitate de asistent social), iar un agent monitor sportiv fusese desemnat prin decizie zilnică pe unitate să desfășoare activități specifice în sectorul siguranța deținerii și regim penitenciar. În anul 2024, alți 2 ofițeri (psiholog și asistent social) încheiaseră raporturile de serviciu prin pensionare, iar un agent educație promovase concursul de trecere în corpul ofițerilor, în calitate de ofițer cooperare și programe la altă unitate penitenciară.

La momentul efectuării vizitei, **Serviciul Educație avea în componență 11 posturi de ofițer educator ocupate din 16 prevăzute**, 1 post de preot ortodox ocupat, **2 posturi de agent tehnic dintre care 1 era ocupat**, **6 posturi de agent educație/monitor sportiv ocupate din 10 posturi prevăzute**, cu mențiunea că un agent monitor sportiv era desemnat prin decizie zilnică pe unitate să desfășoare activități specifice în sectorul siguranța deținerii și regim penitenciar. De

asemenea, **Serviciul de asistență psihosocială avea în componență 21 de posturi de ofițer prevăzute, dintre care, doar 15 erau ocupate.**

Ofițerii asistenți sociali erau atestați de către Colegiul Asistenților Sociali (cu trepte de competență profesională - debutant, specialist și principal), iar ofițerii psihologi erau atestați de către Colegiul Psihologilor din România în specializări, precum: psihologie clinică, psihologie aplicată în domeniul securității naționale și psihoterapie centrată pe persoană (cu trepte de specializare - practicant în supervizare, practicant autonom și specialist).

Personalul din cadrul sectorului Reintegrare Socială a participat în anii anteriori la cel puțin un demers de formare profesională, fie din fonduri proprii (studii universitare de masterat și de doctorat, programe de pregătire profesională în domenii diverse precum psihologie și psihoterapie, asistență socială, programe de perfecționare, formare profesională continuă, cursuri de perfecționare în consiliere vocațională etc.) fie organizate de unitatea penitenciară sau de administrația națională prin evenimente de multiplicare, convocări de specialitate, conferințe etc.

Penitenciarul București-Jilava era dotat cu 2 spații de tip cabinet pentru asistență psihosocială, în cadrul cărora specialiștii asistenți sociali și psihologi puteau asigura mediul propice intervenției terapeutice de tip individual. De asemenea, membrii echipei multidisciplinare aveau biroul de lucru și în cadrul secțiilor de deținere.

Potrivit cu recomandările și instrucțiunile date de direcția de specialitate din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor, evaluările psihologice inițiale, periodice și finale erau realizate în conformitate cu "Îndrumarul de interviu pentru realizarea evaluărilor psihologice" elaborat la nivel de sistem. Totodată, în funcție de particularitățile fiecărei persoane evaluate, se utilizau următoarele baterii de teste/fișe de lucru, în funcție de disponibilitatea acestora la nivelul unității: Inventarul de depresie Beck; Profilul distresului afectiv (Bateria SEC); Scala de anxietate Hamilton (Bateria SEC); Chestionarul schemelor cognitive Young (Bateria SEC); Chestionarul de convingeri personale (Bateria SEC); Chestionarul IVE, MCMI III, MMPI II; Chestionarul de personalitate PCL-R (HARE), SCID V, MAST, DAST; Scala Holmes&Rahe; Chestionarul pentru evaluarea motivației de schimbare; Fișa informațiilor cu privire la experimentarea furiei (Kassinove&Tafrate, 2001); Chestionarul pentru identificarea nivelului de furie - Termometrul furiei (Kassinove & Tafrate, 2001); Formularul de auto-monitorizare pentru a crește gradul de conștientizare cu privire la furie (Kassinove & Tafrate, 2001).

De asemenea, în anul 2021, au fost achiziționate licențe de utilizare pentru două instrumente psihologice și anume: SCID-5-PD - Interviul clinic structurat pentru tulburările de personalitate din DSM 5, ce include Interviul, Ghidul utilizatorului, Chestionarul de screening, licența de utilizare; SCID-5-CV - Interviul clinic structurat pentru tulburările din DSM 5, Versiunea pentru clinician, ce conține Interviul, Ghidul utilizatorului, Rezumatul Fișei de punctare a diagnosticului și licența de utilizare.

Specialiștii sectorului de reintegrare dispuneau la nivelul secțiilor de deținere de un număr de 8 cluburi destinate desfășurării activităților de grup și un club pentru întâlnirile de grup ale rezidenților Comunității Terapeutice. Mai mult decât atât, existau spații și cluburi prevăzute în cadrul Centrului de Reintegrare - zonă separată de blocul de deținere. În cadrul Centrului de Reintegrare se regăseau 5 spații destinate activităților de grup, o bibliotecă și o sală de fitness. Totodată, în zona administrativă a fost înființat în anul 2023 un laborator IT, cu sprijinul Asociației "Ateliere Fără Frontiere", ca urmare a câștigării concursului de proiecte organizat în cadrul campaniei naționale "Dăm click pe România". Sala nou amenajată era utilizată la desfășurarea cursurilor de calificare în competențe informatice, la competiții interpenitenciare desfășurate online sau la activitățile desfășurate în colaborare cu partenerii externi.

În ceea ce privește accesul p.p.l. la demersurile de reintegrare socială, fiecare dintre acestea a fost implicată lunar, în cel puțin o activitate de reintegrare socială în cele 3 arii de intervenție. În implementarea programelor recuperative de educație, de asistență psihologică și de asistență socială, în decursul anului 2023 a fost înregistrată o creștere a participărilor de 37,88% (21.917 participări în anul 2023, comparativ cu 15.895 participări în anul 2022). Au fost desfășurate și activități semistructurate, în cele trei arii de intervenție (educație, asistență psihologică și asistență socială), pe parcursul anului 2023 fiind înregistrată participarea a peste 9.000 de p.p.l. la acest tip de demersuri (educație - 7.755 p.p.l., asistență psihologică - 749 p.p.l., asistență socială - 680 p.p.l.). Lunar, toți deținuții au fost incluși în campania „Conviețuim în prietenie și respect”, în vederea promovării unui stil de viață sănătos. În anul 2022 au fost înregistrate 7.235 p.p.l. participante la activități semistructurate în cele 3 arii de intervenții.

Conținutul campaniilor lunare pentru primele luni ale anului în curs era, următorul: *Luna Ianuarie* - 01.01, Anul Nou - proiect de activitate psihologică „Mobilizarea resurselor adaptative în anul nou”; 15.01, Ziua de naștere a poetului Mihai Eminescu - recenzie și poezie din creația poetului; 18.01, Ziua Vocabularului - revista penitenciarului; 24.01, Ziua Unirii Principatelor

Române - dezbateri „Unirea principatelor - proces facil vs. proces dificil în contextul geopolitic dat”; *Luna Februarie* - 01-28.02, Luna Dragobetelui - proiect de activitate psihologică „Iubirea ne face mai buni”; 11.02, Ziua Europeană a Numărului 112 - Concurs tematic „Reguli și Măsuri de prim ajutor”; 21.02, Ziua Internațională a Limbii Materne - cerc literar „Dulcea limbă românească”; *Luna Martie* - 01-31.03, Luna Mărțișorului - ateliere ocupaționale pentru confecționarea mărțișoarelor; 01- 30.03, Ziua Internațională pentru eliminarea Discriminării Rasiale - proiect de activitate socială „Spune Nu Discriminării!” și campionat de Șah - monitorii sportivi; 18-22.03, Ziua Mondială a Apei - concurs de educație ecologică.

Asigurarea accesului p.p.l. la activitățile de școlarizare și formare profesională a fost realizată prin înscrierea a 182 dintre acestea la activități de școlarizare aferente claselor I-XIII în anii școlari 2022-2023 și 2023-2024, 111 elevi fiind înscriși în anul școlar precedent. În anul școlar 2023-2024, a fost continuată colaborarea cu Liceul Teoretic C.A. Rosetti Vidra și au fost înscrise la cursuri de școlarizare aferente claselor I-XIII un număr total de 95 p.p.l. (17 pentru clasele I-IV în regim “A doua șansă”, 34 pentru clasele V-VIII și 44 pentru clasele IX-XIII). În cursul anului 2023, au fost derulate două cursuri de formare profesională cu participarea a 25 de p.p.l. și au fost derulate 16 serii de participanți în cadrul proiectului de activitate “Instruire într-o meserie prin activități practice”, cu participarea a 137 p.p.l. La momentul efectuării vizitei, era în desfășurare un curs de calificare în meseria de “Îngrijitor spații verzi” la care erau înscrise 6 p.p.l. La finalul anului școlar 2022-2023, două p.p.l. au susținut examenul de Bacalaureat în sesiunea din iunie-iulie 2023, iar în sesiunea august-septembrie 2023, o p.p.l. a fost înscrisă în sesiunea din vară, dar fără ca aceasta să promoveze examenul. De asemenea, o p.p.l. a susținut examenul de disertație la sediul Facultății de Psihologie - Universitatea Titu Maiorescu din București, iar alte două p.p.l. au participat la studiile de licență ale Facultății de Geografie, Universitatea din București - formă de învățământ ID, respectiv cursurile Facultății de Ecologie și Protecția Mediului, Universitatea Ecologică din București - formă de învățământ FR. De asemenea, o p.p.l. era înscrisă la cursurile de licență ale Facultății de Științe Economice, specializarea Finanțe și Bănci, forma de învățământ la distanță, din cadrul Universității Hyperion.

În ceea ce privește derularea activităților sportive, în anul 2023 au fost înregistrate peste 5.000 de participări la activitățile sportive derulate în aer liber, iar în 2024 au fost înregistrate în medie 150 de participări săptămânale la activitățile sportive derulate în aer liber. În cursul anului

2023, au fost organizate 3 competiții sportive interne, o activitate interpenitenciară și a fost asigurată participarea la 3 competiții sportive interpenitenciare. În data de 24 aprilie 2023, unitatea penitenciară a organizat a V-a ediție a Cupei Primăverii - competiție sportivă interpenitenciară, care a reunit 128 p.p.l. din 13 unități penitenciare. În luna aprilie a anului 2024, va fi derulată a VI-a ediție a competiției menționate. Totodată, unitatea penitenciară a asigurat și în anul 2023 participarea la Campionatul de Șah pentru toate p.p.l. selecționate din regiunea București-Ilfov. De asemenea, la nivelul unității penitenciare, a fost asigurată participarea a 24 p.p.l. la Bursa locurilor de muncă, organizată în parteneriat cu A.J.P.F.M. Ilfov și Prefectura Ilfov. În anul 2023, sectorul reintegrare socială a desfășurat Campania de prevenire a criminalității și Campania de conștientizare a consecințelor consumului de drog în rândul tinerilor, în colaborare cu Facultatea de Drept, Asociația Studenților în Drept, Liceul Teoretic Waldorf și Liceul Teoretic „Alexandru Rosetti” Vidra, Liceul Liceul Tehnologic „Vintilă Brătianu” - Dragomirești-Vale și Liceul Teoretic "Horia Hulubei" Măgurele, cu implicarea a 23 p.p.l. dornice să transmită un mesaj de conștientizare prin expunerea întâmplărilor din viața lor. La activitățile organizate împreună cu reprezentanții unităților de învățământ au asistat aproximativ 700 de elevi, feedback-ul din partea acestora fiind unul pozitiv.

La nivelul sistemului penitenciar, unitatea penitenciară dispunea de 20 de proceduri de sistem în domeniul Reintegrare Socială, iar la nivel de unitate erau elaborate și revizionate un număr de 5 proceduri operaționale care standardizau modul de soluționare a cererilor formulate de p.p.l., modul de includere la activități structurate și semistructurate, modul de derulare a activităților moral-religioase și sportive, precum și modalitatea de participare a p.p.l. la programe de formare profesională în exteriorul unității (fără supraveghere). Noua aplicație informatică „IMS Web” era implementată începând cu luna noiembrie 2023, tranziția de la vechea aplicație de gestionare a persoanelor condamnate urmând să se realizeze etapizat.

Pentru soluționarea problemelor sociale ale p.p.l. care urmau să se libereze, era continuată colaborarea cu autoritățile administrațiilor publice locale, serviciul public de asistență socială și alte instituții și organizații abilitate, în vederea identificării unor locații care ar fi putut găzdui pe o perioadă determinată de timp, acele p.p.l. care nu beneficiau de un adăpost. Periodic, erau desfășurate activități de informare și consiliere a p.p.l. lipsite de suport familial și social, în vederea accesării serviciilor sociale care furnizau găzduire (spre exemplu: adăposturi de noapte, centre rezidențiale cu găzduire pe perioadă determinată, cantine sociale sau alte tipuri de servicii

adecvate nevoilor identificate etc.). De asemenea, p.p.l. au fost informate cu privire la posibilitatea accesării de locuri de muncă cu sprijinul atelierelor de inserție și al Organizației Umanitare Concordia în perioada postdetenție, precum și alte resurse de angajare identificate la nivel comunitar. În anul 2023, pentru 5 p.p.l. au fost întreprinse demersuri către instituțiile abilitate în vederea acordării de suport calificat în perioada postliberare, pentru accesarea serviciilor de găzduire temporară în cadrul adăpostului de noapte, pentru acordarea unei locuințe sociale și pentru obținerea de sprijin pentru facilitarea integrării sociale a persoanelor cu deficiență audioverbală complexă. De asemenea, 35 de p.p.l. de etnie romă aflate în perioada preliberatorie erau incluse în cadrul unui proiect de cercetare ROMA Off-In, derulat de European Strategies Consulting, care urmărea o mai bună înțelegere a realităților și opiniilor p.p.l. cu privire la primele luni de după liberare, în vederea acordării de sfaturi și direcții de acțiune despre felul în care autoritățile le puteau ajuta mai eficient.

Alte aspecte

Penitenciarul București-Jilava, dispunea de mijloace de comunicare fixe, mobile precum și stații portabile - Tetra, camere video portabile care puteau înregistra audio-video, sistem monitorizare video, porți detectoare metal și scannere raze X pentru controlul bagajelor.

Acțiunile de dezinsecție erau desfășurate trimestrial de către personalul unității penitenciare care era calificat să efectueze activități de Deratizare/Dezinsecție/Dezinsecție (DDD). Această activitate era verificată de o comisie desemnată anual de directorul unității, prin decizie scrisă, aceasta fiind consemnată prin întocmirea unui proces-verbal. Acțiunile de dezinsecție erau executate la toate camerele de deținere, iar atunci când erau solicitări din partea p.p.l., acestea erau soluționate punctual pentru fiecare cameră de detenție în parte. Ultima dezinsecție și deratizare efectuată la camerele de deținere a avut loc în luna februarie 2024. Pentru păstrarea unui microclimat corespunzător la nivelul camerei de deținere, erau demarate acțiuni de aerisire și scuturare a cazarmamentului în fiecare secție de deținere.

Activitatea de transport era desfășurată în conformitate cu prevederile OMJ nr. 1316/C/29.03.2012 pentru aprobarea Normativului privind asigurarea tehnică de autovehicule a Administrației Naționale a Penitenciarelor și unităților subordonate. Astfel, la începutul fiecărui an, era emisă o decizie prin care, autovehiculele care corespundeau din punct de vedere tehnic, se alocau la norma anuală maximă de rulaj. Pentru anul 2024, erau alocate la norma anuală maximă de rulaj un număr de 13 autovehicule muncă operativă, 12 autovehicule aparținând

grupeii transport și 3 tractoare rutiere și agricole. Autovehiculele care nu au mai corespuns din punct de vedere tehnic sau care prezentau un grad avansat de uzură și nu mai puteau fi reparate, au fost propuse pentru declasare și casare. În urma aprobării documentelor de declasare și casare era inițiată procedura de valorificare a bunurilor scoase din funcțiune. **Pe parcursul anului în curs, va fi inițiată procedura de valorificare a bunurilor scoase din funcțiune, pentru 7 autovehicule.**

În ceea ce privește resursele umane situația era, următoarea: nr. posturi prevăzute - 636, nr. posturi încadrate - 498 și nr. posturi vacante - 138. La data de 07.03.2024, erau detașați din Penitenciarul București-Jilava 2 agenți și un ofițer la Ministerul Justiției, 1 ofițer la Penitenciarul Rahova, 2 ofițeri la Administrația Națională a Penitenciarelor și 1 agent la BAGR. Totodată, în cadrul Penitenciarului București-Jilava erau detașați 1 agent și 2 ofițeri de la Administrația Națională a Penitenciarelor și 1 ofițer de la Penitenciarul-Spital Constanța-Poarta Albă.

Conducerea unității penitenciare a făcut propuneri pentru demararea procedurilor în vederea scoaterii la concurs a următoarelor, posturi: 1 post asistent medical (igienă), 1 post de agent tehnic (tehnician dentar), 1 post de agent administrativ (registrator medical) și 1 post de agent tehnic (tehnician agronom).

În anul 2023, Penitenciarul București-Jilava a fost unitate organizatoare pentru mai multe concursuri de ocupare a posturilor vacante, cum ar fi: director adjunct (siguranța deținerii și regim penitenciar), ofițer economist, ofițer informații clasificate, 2 posturi agent operativ, ofițer psiholog, 2 posturi asistent medical (generalist), agent electrician, ofițer asistent social, ofițer construcții, medic dentist.

Anual, era efectuată prelucrarea personalului care desfășura activități în cadrul sectorului alimentar pe bază de semnătură cu următoarele, documente: Ghidul de promovare a igienei alimentației în sistemul penitenciar, privind informarea personalului asupra igienei alimentației ce constituie un instrument util pentru operatorii din industria alimentară ce îi ajută să respecte regulile de igienă a alimentelor în toate etapele lanțului alimentar; Programul de autocontrol pe anul 2024; Instrucțiuni privind igiena în timpul tranșării și dezosării; Instrucțiuni privind procedura generală de depozitare a materiilor prime și a ouălor; Instrucțiuni privind procedura generală de monitorizare și înregistrare a temperaturii, de igienizare a frigiderelor de gestionare a dezinfectanților și materialelor de curățenie și de evacuare a deșeurilor; Procedura generală privind igiena personalului și DDD (zona exterioară și zona interioară).

3 Recomandări

Având în vedere cele de mai sus, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, **Avocatul Poporului,**

RECOMANDĂ

**conducerii Penitenciarului București-Jilava,
să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:**

1. Continuarea și finalizarea lucrărilor la noul corp de clădire până la sfârșitul anului 2024, în vederea evitării supraaglomerării și a respectării suprafeței minime de cazare pentru toate persoanele private de libertate custodiate;

2. Urgentarea demersurilor pentru finalizarea racordării unităților din Complexul Jilava la rețeaua orășenească de apă potabilă, în vederea asigurării furnizării apei potabile corespunzătoare, destinate consumului uman;

3. Efectuarea demersurilor pentru ocuparea tuturor funcțiilor vacante existente în statul de funcții al unității penitenciare la Serviciul de Reintegrare Socială, Serviciul Medical și Serviciul Administrativ;

4. Finalizarea Procedurii de valorificare a bunurilor scoase din funcțiune, pentru un număr de 7 autovehicule din dotarea unității penitenciare, prin casarea acestora;

5. Găsirea unor soluții privind creșterea atractivității și implicit motivarea ocupării posturilor de medicină generală/medicină de familie și/sau încadrarea contractuală cu medici de medicină de familie aflați în ultimul an de pregătire de rezidențiat (posibilitate oferită și de curricula de pregătire), întrucât atribuțiile medicului de penitenciar nu se regăsesc în aspectele ce țin de asistența medicală primară din colectivitățile deschise.

București, 12 aprilie 2024

